

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

4-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 4 (5) - 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahammadovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalar oliy kengashi huzuridagi Sudyalar oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasi mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo‘limi psixologik xizmat boshlig‘i.

22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po‘latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo‘tayeov Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O‘zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro‘yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo‘yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Maxmudov Mansurjon Abdug‘opporovich</i> TARIXIY ASARLAR VA ULARNI O‘RGANISH: MILLIY ZIYOLILAR TOMONIDAN OLIB BORILGAN TADQIQOTLAR	12-17
<i>Qurbonov Xurshid Raupovich</i> O‘ZBEKISTONDAN JANUBIY URALGA SAFARBAR QILINGAN “MEHNAT ARMIYACHILARI” VA ULARNING TA‘MINOTI	18-22
<i>Salayev Fazliddin Shamsiddin o‘g‘li</i> O‘ZBEKISTONDA DEMOGRAFIYANING RIVOJLANISH TARIXI VA SHAKLLANISHI	23-28
<i>Abbasov Behzod Baxtiyorovich</i> FARG‘ONA OBLASTIDA TASHKIL QILINGAN XO‘JALIKLARDA IJTIMOY MUAMMOLAR VA KO‘CHIRILGAN AHOLINING YANGI SHAROITGA MOSLASHISHI (1946-1965).....	29-35
<i>Mirzaliyev Ulug‘bek, Klichev Ulug‘bek</i> O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY ARXIVLAR FAOLIYATINI TASHKIL ETISH BORASIDAGI ISHLAR VA ISLOHOTLAR	36-39
<i>Tursunova Gavhar Begmuradovna</i> ROSSIYA IMPERIYASINING SIRDARYO VILOYATIDA OLIB BORGAN MA‘MURIY-SIYOSIY BOSHQARUV TIZIMI (XIX ASRNING IKKINCHI YARMI – XX ASR BOSHLARI)	40-50
<i>Vaxobov Doston Abdumannob o‘g‘li</i> IKKINCHI JAHON URUSHI YILLARIDA MAKTAB, TIBBIYOT VA SOG‘LIQNI SAQLASH XODIMLARINING G‘ALABAGA QO‘SHGAN HISSASI.....	51-54
<i>Sodiqova Yulduzxon Maxamat qizi</i> O‘ZBEKISTONDA MAKTAB TA‘LIMINI ISLOH QILINISHI VA UNDAGI O‘ZGARISHLAR (1991-2024 yy).....	55-59
<i>Maxmudov Umrbek Baxtiyorovich</i> QUYI SIRDARYOBO‘YI HUDUDLARIDA OLIB BORILGAN ARXEOLOGIK TADQIQOTLAR VA ULARNING NATIJALARI	60-64
<i>Yo‘ldosheva Gulbahor Nuriddinovna</i> MUSTAQILLIK YILLARIDA O‘RTA UMUMTA‘LIM MAKTABLARINING AHVOLI VA MODDIY – TEXNIKA BAZASINING MUSTAHKAMLANISHI (QASHQADARYO VA SURXONDARYO VILOYATLARI MISOLIDA).....	65-69
<i>Mardiyeva Guzal Karimovna</i> XOTIN-QIZLARNING 1950-1980-YILLARDA SAMARQAND VILOYATI ILM-FAN SOHASINI RIVOJLANTIRISHDAGI O‘RNI	70-75
<i>Narziyev Rustambek Xaydarovich</i> HARAKATLAR STRATEGIYASIDA NOGIRONLIGI BOR YOSHLAR UCHUN YARATILGAN IMKONIYATLAR	76-80

<i>Abdullayev Ilhomjon Ikromjonovich</i> XIX ASR OXIRI – XX ASR BOSHLARIDA NAMANGAN SHAHRINING IJTIMOIY-IQTISODIY HAYOTI	81-87
<i>Sodiqova Maxbubaxon Raxmonaliyevna</i> O'ZBEKISTONNING MILLIY HUNARMANDCHILIGI RIVOJIDA IPAKCHILIKNING O'RNI	88-92
<i>G'ulomjon Jumanazarovich Axmedov</i> O'ZBEKISTON TARIXIDA KONCHILIK ISHI VA METALLURGIYA RIVOJLANISHI	93-99

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Abdullayev Zafarbek Safibullayevich</i> BARQARORLIK REYTINGI ORQALI FISKAL INTIZOM VA BIZNES MUHITINI RAG'BATLANTIRISHNING O'ZBEKISTON TAJRIBASI	100-116
<i>Юлдашева Надира Викторовна</i> «ГОСУДАРСТВЕННЫЕ ЗАКУПКИ ПОД КОНТРОЛЕМ: ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ УЗБЕКСКОЙ МОДЕЛИ МОНИТОРИНГА».....	117-123
<i>Maxsudov Sherzod Solijonovich</i> ERKIN IQTISODIY ZONALARDA INVESTITSIYA JOZIBADORLIGINI OSHIRISH	124-128
<i>Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li</i> TURISTIK VA REKREATSION KLASTERNING MUVAFFAQIYATLI FAOLIYAT YURITISH TAMOYILLARINI TIZIMLASHTIRISH	129-135
<i>Xadimova Aziza Abdufattoyevna</i> SAMARQAND VILOYATINING DEMOGRAFIK O'ZGARISHLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHI.....	136-145
<i>Tashpulatov Giyos Toxirovich</i> XORIJIY BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR REYTINGI VA RENKINGINI BAHOLASHDA KOMPLEKS YONDASHUVNING QO'LLANILISHI TAHLILI (ROSSIYADAGI BAHOLOVCHI TASHKILOTLAR MISOLIDA)	146-159
<i>Ulug'muradova Nodira Berdimuradovna</i> O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING TA'SIRI	160-164
<i>Tursunxodjayeva Shirin Zafar qizi</i> “QUTIDA RO'YXATGA OLIISH” (SHELF-REGISTRATION) AMALIYOTINI JORIY ETISH	165-169

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Komilov Ro'zi Rabiyeovich</i> OILA BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA MODDIY VA MA'NAVIY OMILLARNING FALSAFIY TAHLILI	170-172
<i>Хакимов Эркин</i> ЗНАНИЕ ЛОГИКИ КАК УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ КУЛЬТУРЫ МЫШЛЕНИЯ В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБЩЕСТВЕ	173-180
<i>Usmonova Laylo Raxmatullayevna</i> SHARQ FALSAFASIDA INSON MUAMMOSI.....	181-185
<i>Karimov Yo'ldosh Ergashevich</i> TARIXNI SOXTALASHTIRISHNING TARIXIY TAFAKKURGA TA'SIRI MASALALARI	186-191

<i>Agzamходжаева Шахноза Саидматмабевна</i> О ЦЕЛИ И СОДЕРЖАНИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОЙ ЖИЗНИ, ДУХОВНОМ СОВЕРШЕНСТВЕ (ПО ПРОИЗВЕДЕНИЯМ АЛИШЕРА НАВАИ).....	192-195
<i>Rustamov Ramz Rizoqulovich</i> ZAMONAVIY IQTISODIY TARG'IBOT VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	197-204
<i>Evatov Salimjon</i> MARKAZIY OSIYODA TASAVVUFY TAFAKKUR RIVOJI: IX-XII ASRLAR MEROSI	205-209
<i>Turobov Yorqinjon Yoqub o'g'li</i> ISLIM TA'LIMOTIDA SIYOSAT VA HOKIMIYAT FALSAFASI	210-213
<i>Toshpulatov Odil Nodirovich</i> IJTIMOIY MUNOSABATLARDA AMORALIZM VA IMMORALIZMNI OLDINI OLISHDA MAVJUD ME'YORLARNING AHAMIYATI	214-217
<i>Kunisheva Nadira Julanovna</i> "IJTIMOIY BAG'RIKENGLIK" TUSHUNCHASINI TADQIQ ETISHNING ILMIY-NAZARIY MASALALARI	218-223
<i>Eshpulatov Inoyat</i> FAXRIDDIN ROZIY YASHAGAN DAVR: IJTIMOY-SIYOSIY VAZIYAT VA MA'NAVIY MUHIT	224-231
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Nuniyazova Shaxlo Ulugbekovna</i> O'ZBEK ONOMASTIKASIDA GIDRONIMLARNING LINGVOMADANIY SHAKLLANISHI	232-236
<i>Алиева Эльвина Аметовна</i> ЛЕКСИЧЕСКИЙ И ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧЕСКИЙ ПОВТОРЫ С РАСПРОСТРАНЕНИЕМ В ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ОЧЕРКАХ М. ЦВЕТАЕВОЙ	237-243
<i>Usmanova Sevara</i> INGLIZ VA O'ZBEK TARIXIY ROMANLARIDA TARIXIY HAQIQAT VA BADIY TO'QIMA.....	244-251
<i>Ochilov Ulug'bek Sayfulloyevich</i> MAGIK REALIZMNING MADANIYAT VA ADABIYOTGA TA'SIRI	252-260
<i>Daminova Rahima Malikovna</i> ATOYI SHE'RIYATINING BADIY LATOFATI.....	261-266
<i>Yusupov Asror</i> PUBLITSISTIK MATNLARDA UCHROVCHI LINGVOKULTUROLOGIK BIRLIKLAR TARJIMASIGA LEKSIKOGRAFIK YONDASHUV	267-271
<i>Ruziyeva Nasiba Kenjayevna</i> VLADIMIR GEORGEVICH GAKNING TARJIMA MASALALARIGA DOIR TADQIQOTLARI	272-276
<i>Batirkhanova Madina Oybekovna</i> COMPONENT ANALYSIS OF SOMATIC PHRASEOLOGISMS IN ENGLISH FICTION.....	277-281
<i>Sirojiddinova Shakhribonu</i> THE FORMATION OF MYTHOLOGY AND THE INFLUENCING FACTORS.....	282-285

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Xodjiev Yunus Muxitdinovich</i> DAVLAT XIZMATLARI VA FUQAROLIK-HUQUQIY XIZMATLAR TUSHUNCHASI HAMDA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	286-292
<i>Wang Cong</i> RESEARCH ON LEGAL ISSUES OF PERSONAL INFORMATION PROTECTION	293-300
<i>Лу Адук</i> К ВОПРОСУ О ПОНЯТИИ И КЛАССИФИКАЦИИ ВИДОВ ФИНАНСИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	301-310
<i>Abdurashidova Zarina Turg'un qizi</i> FUQAROSIZLIKKA QARSHI MUROSASIZLIK: HUQUQIY CHORALARNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	311-315
<i>Axmatov Olimjon Odilovich</i> “KRIPTO-AKTIVLAR VA VALYUTA QIMMATLIKLARINI QONUNGA XILOF RAVISHDA O'LSH, O'TKAZISH VA AYIRBOSHLASH: IQTISODIY, HUQUQIY XAVF-XATARLAR VA ULARNING OLDINI O'LSHDA SUN'IY INTELLEKTNING O'RNI”	316-322
<i>Xatamov To'liqin Tojiddinovich</i> KUCHLI TA'SIR QILUVCHI VA GIYOHVANDLIK VOSITALARINI YANGI TURLARINI NOQONUNIY MUOMALASI BILAN BOG'LIQ JINOYATLARNING NAZARIY-HUQUQIY TAHLILI	323-329
<i>Kuchimova Shaxlo</i> VORISLIK HUQUQIDA MEROS MAJBURIYATI	330-337
<i>O'rinova Dilshoda Adhamovna</i> OILAVIY ZO'RAVONLIK JINOYATINING KRIMINOLOGIK TAVSIFI HAMDA USHBU TURDAGI JINOYATLARDA AYOLLAR JABRLANISHINI OLDINI O'LSH BO'YICHA FARG'ONA TAJRIBASI	338-347
<i>Geng Zhimin</i> RESEARCH ON THE INDEPENDENCE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT.....	348-351
<i>Xidirov Mexroj Qilich o'g'li</i> ELEKTRON TO'LOV VOSITALARI ORQALI SODIR ETILADIGAN FIRIBGARLIK JINOYATLARINING SABABLARI, ULARNING SODIR ETILISHIGA IMKON BERUVCHI OMILLAR	352-357
<i>Тулаганов Элмурод</i> ВОПРОСЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ КОРРУПЦИИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	358-367
<i>Bozorboyev Farruh, Boboxonov Akromxon</i> DASTLABKI TERGOV BOSQICHIDA PROTSESSUAL HARAKATLARNI SODDALASHTIRISH: XOLIS INSTITUTI	368-374
<i>Abbosov Mirsulton Mirsharof o'g'li</i> JINOYAT QONUNCHILIGIDA SUN'IY INTELLEKT TUSHUNCHASI VA UNING IJTIMOIY XAVFLILIGI	375-382

<i>Mamatov Islom Qosim o'g'li</i> DAVLAT XARIDLARI BILAN BOG'LIQ JINOYATLARNI FOSH ETISH USULLARI, AMALIYOTDAGI MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR	383-392
<i>Kamilov Oybek</i> O'ZBEKISTONNING MIGRATSIYA SOHASIDA MINTAQAVIY TASHKILOTLAR VA XORIJIY DAVLATLAR BILAN HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI	393-402
<i>Абборова Камола Саидмухторовна</i> ВЛИЯНИЕ МЕЖДУНАРОДНОГО КОММЕРЧЕСКОГО АРБИТРАЖА НА ИНВЕСТИЦИОННЫЙ КЛИМАТ УЗБЕКИСТАНА: ПРОБЛЕМЫ, РЕШЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ	403-410
<i>Ne'matova Muborak Odiljonovna</i> RAQAMLI FUQAROLIKNING MOHIYATI VA UNI SHAKLLANTIRISHGA OID DOLZARB MUAMMOLAR (O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	411-418
<i>Jabbarova Yulduz Ibrohim qizi</i> "HUQUQNI QO'LLASH AMALIYOTIGA SUN'IY INTELLEKTNI INTEGRATSIYA QILISHNING AXLOQIY VA HUQUQIY MASALALARI"	419-427
<i>Agzamova Qizlarxon Baxtiyorovna</i> INSOFLI EGALLOVCHINING HUQUQIY MAQOMIGA OID AYRIM MASALALAR	428-432
<i>Shomirzayev Saxodulla, Sherkulov Azamat</i> VALYUTA QIMMATLIKLARINI BOJXONA CHEGARASIDAN OLIB O'TISH BILAN BOG'LIQ HUQUQBUZARLIKLARNI ANIQLASH VA JAVOGBARLIK ASOSLARI	433-441
<i>Jumanazarov Faxriddin Erkinovich</i> KONTRAFAKT MAHSULOTLAR KONTRABANDASI NATIJASIDA INTELLEKTUAL MULK HUQUQI BUZILISHINING NAZARIY-HUQUQIY JIHATLARI.....	442-448
<i>Ergashev Sharifjon Shuhrat o'g'li</i> YASHIRIN IQTISODIYOTNING JAMIYAT IJTIMOYIY-IQTISODIY FAOLIYATIGA TA'SIRI VA UNGA QARSHI KURASHISHDA BOJXONA AUDITINING O'RNI	449-457
<i>Mansurov Arslon Askarovich</i> "IJTIMOIY DAVLAT" TAMOYILINING YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI HUQUQIY MAQOMI VA XALQARO TAJRIBA BILAN TAQQOSLAMA TAHLILI	458-463
13.00.00 - PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Abdullayev Yashnarjon Mahkamovich</i> "JISMONIY MADANIYAT NAZARIYASI VA METODIKASI" FANIDAN NAZARIY MASHG'ULOTLARNI O'TKAZISH METODIKASI	464-470
<i>Yusubjanova Musharraf Tursunali qizi</i> EHTIMOLLAR NAZARIYASI VA MATEMATIK STATISTIKANI UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA O'QITISH: XORIJIY TAJRIBA VA ILMIY YONDASHUVLAR	471-475
<i>Fayzullayeva Gulchexra, Kurbonova Gulmira</i> BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KOLLABORATIV O'QUV MUHITINI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH: INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ISTIQBOLLAR	476-481

<i>Yaqubov Fazliddin Muxitdinovich</i> ILMIY-TADQIQOTCHILIK KOMPETENTLIGINING MAZMUNI VA TARKIBIY TUZILISHI.....	482-485
<i>Mirsanova Moxira Xusniddin qizi</i> FANTASTIK IFODA SHAKLLARI VA UNING BADIYATI	486-491
<i>Tursinova Zoxida Sharabidinovna</i> TA'LIM SIFATINI OSHIRISHDA MAKTAB O'QITUVCHILARNING PEDAGOGIK MAHORATINI VAHOLASH MEKANIZMLARINING TAKOMILLASHUVIDA TA'LIM MENEJMENTINING O'RNI	492-496
<i>Раббимова Нодира Таштемировна</i> ТЕХНОЛОГИЯ РАЗВИТИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ИНФЕКЦИОННЫХ БОЛЕЗНЕЙ В ВУЗЕ	497-501

Received: 16 March 2025

Accepted: 5 April 2025

Published: 15 April 2025

Article / Original Paper

DEVELOPMENT OF SKILLS OF DESIGNING COLLABORATIVE LEARNING ENVIRONMENT IN FUTURE TEACHERS: INNOVATIVE APPROACHES AND PERSPECTIVES

Gulchehra Sharipboevna Fayzullaeva

Head of the Department of Pedagogy, Psychology, and Educational Technologies,
Center of Pedagogical Skills of Samarkand Region,

Doctor of Science (DSc), Associate Professor

E-mail: gulchexrasharipboyevna81@gmail.com

Kurbonova Gulmira Usmonovna

Doctoral student of Samarkand State University
named after Sharof Rashidov

E-mail: gulmirakurbonova312@gmail.com

Abstract. This article deals with the problem of developing future teachers' skills of collaborative learning environment design in the context of rapid changes in educational technologies. The research is aimed at identifying the influence of modern digital tools and pedagogical methods on the development of competencies that promote effective interaction and collaborative work in the classroom. The theoretical background, existing empirical data and the results of a pilot experiment conducted in a number of pedagogical universities are analyzed. The obtained data demonstrate that the integration of innovative approaches into the educational process contributes not only to the improvement of teaching quality, but also to the increase of students' motivation to actively participate in the learning process. The article emphasizes the importance of developing these skills for future teaching practice and identifies directions for further research in the field of digitalization and collaborative learning.

Keywords: collaborative learning, learning environment design, innovations in education, digital competencies, interpersonal interaction, educational practice.

BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA KOLLABORATIV O'QUV MUHITINI LOYIHALASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH: INNOVATSION YONDASHUVLAR VA ISTIQBOLLAR

Fayzullayeva Gulchexra Sharipboyevna

Samarqand viloyati pedagogik mahorat markazi,
Pedagogika, psixologiya va ta'lim texnologiyalari kafedراسi mudiri,
pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent

Kurbonova Gulmira Usmonovna

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
maqsadli tayanch doktoranti

Annotatsiya. Ushbu maqolada bo'lajak o'qituvchilarning ta'lim texnologiyalaridagi jadal o'zgarishlar sharoitida kollaborativ o'quv muhitini loyihalash ko'nikmalarini shakllantirish muammosi ko'rib chiqiladi. Tadqiqot zamonaviy raqamli vositalar va pedagogik usullarning sinfda samarali o'zaro ta'sir o'tkazish va birgalikda ishlashga yordam beradigan kompetensiyalarni rivojlantirishga ta'sirini aniqlashga qaratilgan. Nazariy shartlar, mavjud empirik ma'lumotlar va bir qator pedagogik universitetlarda o'tkazilgan tajriba natijalari tahlil qilinadi.

Topilmalar shuni ko'rsatadiki, ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarning integratsiyasi nafaqat o'qitish sifatini yaxshilashga, balki talabalarning o'quv jarayonida faol ishtirok etish motivatsiyasini oshirishga yordam beradi. Maqolada ushbu ko'nikmalarni rivojlantirishning kelajakdagi pedagogik amaliyot uchun ahamiyati ta'kidlangan va raqamlashtirish va kollaborativ o'qitish sohasidagi keyingi tadqiqotlar yo'nalishlari aniqlangan.

Kalit so'zlar: kollaborativ o'qitish, o'quv muhitini loyihalash, ta'lim sohasidagi yangiliklar, raqamli kompetensiyalar, shaxslararo o'zaro ta'sir, ta'lim amaliyoti.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I4Y2025N71>

Kirish. Zamonaviy ta'lim tizimi axborot texnologiyalarining rivojlanishi va jamiyat ehtiyojlarining o'zgarishi tufayli dinamik o'zgarishlar davrini boshdan kechirmoqda. Shu nuqtai nazardan, bo'lajak o'qituvchilarda kollaborativ o'quv muhitini loyihalash ko'nikmalarini shakllantirish masalasi ayniqsa dolzarb bo'lib qolmoqda. Kollaborativ ta'lim va o'quv jarayonlarini birgalikda loyihalash nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki tanqidiy fikrlash, aloqa kompetensiyalari va yangi sharoitlarga moslashishni rivojlantirishga yordam beradi.

Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi bo'lajak o'qituvchilarga kollaborativ ta'lim muhitini loyihalash ko'nikmalarini o'rgatishning mavjud yondashuvlarini tahlil qilish, shuningdek, raqamli texnologiyalarning o'quv jarayoniga samarali integratsiyalashuviga yordam beruvchi omillarni aniqlashdir. Ishda quyidagi masalalar ko'rib chiqiladi: zamonaviy ta'lim texnologiyalari bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarni shakllantirishga qanday ta'sir qiladi, dizayn ko'nikmalarini rivojlantirish uchun qaysi uslubiy yondashuvlar eng samarali va ta'limni raqamlashtirish sharoitida kollaborativ o'quv muhitini rivojlantirish istiqbollari qanday. Tadqiqot gipotezasi shundan iboratki, innovatsion pedagogik usullar va raqamli vositalardan foydalanish o'quv muhitini loyihalash ko'nikmalarini sezilarli darajada yaxshilaydi, bu talabalarning samarali shaxslararo va kasbiy muloqotga tayyorligini shakllantirishga yordam beradi.

Tadqiqotning dolzarbligi ta'limdagi global tendensiyalar va pedagogik universitetlar duch keladigan mahalliy muammolar bilan bog'liq. Zamonaviy sharoitda, ta'lim jarayonlari onlayn formatlarga va aralash ta'lim modellariga o'tganda, kelajakdagi o'qituvchilarning nafaqat texnologik yangiliklardan foydalanish, balki birgalikda o'rganish uchun sharoitlarni to'g'ri loyihalash qobiliyati ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bu pedagogik ta'limga an'anaviy yondashuvlarni qayta ko'rib chiqishni va o'quv jarayoniga kollaborativ ta'lim tamoyillarini birlashtirgan yangi usullarni ishlab chiqishni talab qiladi.

Tadqiqot ta'lim psixologiyasi, ta'limni tashkil etish nazariyasi va raqamli ta'lim texnologiyalari sohasidagi zamonaviy tadqiqotlar natijalarini birlashtirgan holda fanlararo yondashuvga tayanadi. Ishning amaliy ahamiyati o'quv muassasalari uchun kollaborativ texnologiyalaridan foydalangan holda o'quv jarayonini optimallashtirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Nazariy manbalarni tahlil qilish va empirik eksperiment natijalari nafaqat ilgari surilgan gipotezani tasdiqlashga, balki ushbu sohadagi keyingi tadqiqotlar uchun yo'nalishlarni aniqlashga imkon beradi.

Adabiyotlar tahlili. So'nggi o'n yilliklarda kollaborativ o'qitish va o'quv muhitini loyihalash mavzusi pedagogik tadqiqotlarda keng yoritildi. L.S.Vigotskiyning asarlari kabi bir qator klassik asarlar o'quv jarayonida ijtimoiy o'zaro ta'sirning muhimligini ta'kidlab, kollaborativ o'qitish sohasidagi keyingi tadqiqotlar uchun nazariy asos yaratadi [8]. Jonson&Jonson kabi zamonaviy tadqiqotchilar o'quv jarayoni ishtirokchilari o'rtasidagi hamkorlikni muvaffaqiyatli o'rganishning asosiy omili sifatida ko'radigan modellarni taqdim etdilar [7].

Dillenbourg va Shulman asarlari samarali o'quv muhitini yaratishda kognitiv va uslubiy jihatlarning rolini ta'kidlaydi. Dillenbourg texnologiya va an'anaviy o'qitish usullarini birlashtirish zarurligini ta'kidlaydi [4], Shulman esa o'qitish amaliyotini innovatsion faoliyat uchun zarur bo'lgan professional bilim va ko'nikmalar obyekti orqali ko'rib chiqishni taklif qiladi [5]. Ushbu tadqiqotlar o'quv muhitini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan metodologiyalarni ishlab chiqish uchun boshlang'ich nuqta bo'lib xizmat qildi.

Raqamli texnologiyalar va pedagogik innovatsiyalar sohasidagi zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interaktiv platformalar va onlayn aloqa vositalaridan foydalanish kollaborativ ta'limni tashkil etish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi. Masalan, Felder va Brent tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, raqamli vositalardan faol foydalanish materialni chuqurroq o'zlashtirishga va talabalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi [6]. Qo'shimcha empirik dalillar bunday texnologiyalarning o'quvchilarning motivatsiyasi va faolligiga ijobiy ta'sirini ko'rsatadi.

Keyingi yillarda mamlakatimizda ta'lim ishtirokchilarining hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan tadqiqot ishlarining olib borilayotgani jarayon haqida aniq ma'lumotlarga ega bo'lishga, kollaborativ o'quv muhitini loyihalashga manba sifatida xizmat qiladi. Jumladan, tadqiqotchi–olima Z.D.Rasulova tomonidan hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanib talabalarda kreativ sifatlarini rivojlantirish [2], shu bilan birga ushbu texnologiyaga asoslangan ta'lim jarayonini tashkil etish [3] borasidagi izlanishlari diqqatga sazovor. U hamkorlikda o'qitish texnologiyasida o'quvchilarni hamkorlikda o'qitishni tashkil etishning bir necha metodlari mavjudligini ajratib ko'rsatadi: 1. Komandada o'qitish (R.Slavin). 2. Kichik guruhlarda hamkorlikda o'qitish (R.Slavin, 1986). 3. Hamkorlikda o'qitishning "zigzag yoki arra" metodi (E.Aronson, 1978). 4. Hamkorlikda o'qitishning "Birgalikda o'qiyamiz" metodi (Minnesot universiteti professorlari R.Jonson, D.Jonson,1987). 5. Kichik guruhlarda ijodiy izlanishni tashkil etish metodi (Isroildagi Tel-Aviv universiteti professori Sh.Sharan1988 tomonidan ishlab chiqilgan) va boshqalar [3; 968-b.].

Tadqiqotchi J.R.Bekbagambetova tomonidan esa tarbiya darslarida o'quvchilarning kollaborativ ko'nikmalarini rivojlantirishning mohiyatini yoritishga qaratilgan tadqiqotlar olib borilmoqda. Uning ta'kidlashicha, hamkorlikdagi harakatlar, munosabat va muloqotning boshqarish mexanizmini yaratishga asos bo'lib xizmat qiladi. Hamkorlikdagi faoliyatning mahsuli o'quvchilar ilgari surgan yangi g'oyalar va o'zlashtirilayotgan faoliyatning mohiyatiga bog'liq maqsadlar va sheriklikdagi shaxs pozitsiyasini boshqarish istaklarining yuzaga kelishi bilan o'z aksini topadi [1; 199-b.].

Tadqiqotchilarning ba'zi ishlari shuni ta'kidlaydiki, ta'limning an'anaviy shakllari endi zamonaviy jamiyat talablariga javob bermaydi, bu yerda jamoada ishlash va amaliy muammolarni hal qilish uchun axborot texnologiyalaridan foydalanish qobiliyati muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan tadqiqotlar alohida ahamiyatga ega. Adabiyotlarning uslubiy tahlili shuni ko'rsatadiki, zamonaviy yondashuvlarning aksariyati raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga integratsiyalashga qaratilgan, ammo kelajakdagi o'qituvchilar nafaqat bunday ta'lim muhitini qo'llash, balki mustaqil ravishda loyihalash qobiliyatini shakllantirish masalasi yetarli darajada ishlab chiqilmagan.

Taqdim etilgan tadqiqotning o'ziga xos xususiyati nazariy tahlil, gipotezalarni empirik tekshirish va amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishni birlashtirgan kompleks yondashuvdir. Oldingi

bir qator ishlardan farqli o'laroq, ushbu tadqiqot o'qituvchilarning kelajagiga ta'lim makonining faol dizaynerlari sifatida alohida e'tibor beradi, bu ularni nafaqat texnologiya foydalanuvchilari, balki yangi pedagogik modellarni ishlab chiquvchilar sifatida ham ko'rib chiqishga imkon beradi.

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, kollaborativ ta'limni o'rganishda sezilarli yutuqlarga qaramay, kelajakdagi o'qituvchilar uchun o'quv muhitini mustaqil loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish muammosi dolzarb bo'lib qolmoqda. Tadqiqot bazasidagi aniqlangan bo'shliqlar ta'limni raqamlashtirish sharoitida o'qituvchilarni tayyorlashning integratsiyalashgan modellarini ishlab chiqishga qaratilgan keyingi empirik tadqiqotlar zarurligini asoslaydi. Ushbu tadqiqot o'quv jarayonini optimallashtirish uchun innovatsion pedagogik yondashuvlar va amaliy tavsiyalarni birlashtirgan uslubiy sxemani taklif qilish orqali ushbu bo'shliqni to'ldirishga intiladi.

Muhokama va natijalar. Tadqiqot bir nechta pedagogik universitetlarda o'quv jarayonini eksperimental modellashtirishga asoslangan bo'lib, u yerda talabalar raqamli vositalardan foydalangan holda kollaborativ o'quv muhitini loyihalash kursini o'tashgan. Tajriba natijalari shuni ko'rsatdiki, ixtisoslashtirilgan seminarlar va amaliy mashg'ulotlarda qatnashgan talabalar shaxslararo muloqot, ta'lim loyihalarini rejalashtirish va ishlab chiqish ko'nikmalarida sezilarli yaxshilanishni ko'rsatdilar. Taqdim etilgan ma'lumotlar kelajakdagi o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion usullarning integratsiyasi ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yordam beradi degan farazni qo'llab-quvvatlaydi.

Natijalarni tahlil qilish bir nechta asosiy jihatlarni aniqladi. Birinchidan, interaktiv platformalardan foydalanish (masalan, masofaviy o'qitish tizimlari va qo'shma ish joylari) o'quv jarayonini faollashtirishga yordam berdi, bu ham sifat, ham miqdoriy ko'rsatkichlar bilan tasdiqlangan. Talabalar so'rov natijalari va test baholarida aks ettirilgan materialni o'rganish uchun motivatsiya va qiziqishning oshishini qayd etdilar. Ikkinchidan, guruh loyihalari va o'quv muammolarini birgalikda hal qilishni o'z ichiga olgan kursning amaliy yo'nalishi ta'lim muhitini loyihalash ko'nikmalarini shakllantirishda eng samarali bo'ldi.

Olingan natijalarni oldingi tadqiqotlar ma'lumotlari bilan taqqoslash (Johnson & Johnson, 2009 [7]; Felder & Brent, 2009 [6]) kelajakdagi o'qituvchilarning kasbiy ko'nikmalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning muhim roli to'g'risida xulosa chiqarishga imkon beradi. Biroq, ijobiy tendensiyalarga qaramay, tadqiqot bir qator cheklovlarni ham aniqladi. Shunday qilib, eksperimentning vaqt doirasi kompetensiyalarni shakllantirishga integratsiyalashgan yondashuvlarning uzoq muddatli ta'sirini to'liq tahlil qilish uchun yetarli emas edi. Bundan tashqari, ishtirokchilar namunasida miqdoriy ko'rsatkichlar bo'yicha cheklovlar mavjud bo'lib, bu natijalarning umumlashtirilishiga ta'sir qilishi mumkin.

Shuni ham ta'kidlash kerakki, talabalarning individual xususiyatlari, masalan, oldindan tayyorgarlik darajasi va motivatsiya har xil bo'lib, materialni o'zlashtirish samaradorligiga ta'sir qilishi mumkin. Ma'lumotlarni talqin qilishda yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xatolar so'rovnomalar va ishtirokchilarning o'zini o'zi baholashi natijasida olingan ba'zi sifat ko'rsatkichlarini subyektiv baholash bilan bog'liq. Kelajakda natijalarning aniqligini oshirish uchun miqdoriy va sifatli tadqiqot usullarini o'z ichiga olgan birlashtirilgan baholash usullaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Umuman olganda, tajriba natijalari zamonaviy raqamli texnologiyalar va innovatsion pedagogik yondashuvlar kelajakdagi o'qituvchilar o'rtasida kollaborativ o'quv muhitini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi degan farazni qo'llab-quvvatlaydi. Bu, o'z navbatida, ushbu usullarni ta'lim dasturlariga yanada integratsiya qilish istiqbollarini ochadi, bu esa o'qituvchilarni tayyorlash sifatini yaxshilaydi va ularni zamonaviy jamiyat muammolariga moslashtiradi.

Xulosa. Tadqiqot asosida ta'limni raqamlashtirish sharoitida bo'lajak o'qituvchilar o'rtasida kollaborativ o'quv muhitini loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirishning ahamiyati to'g'risida xulosa chiqarish mumkin. Tajriba natijalari shuni tasdiqlaydiki, innovatsion raqamli vositalar va amaliyotga yo'naltirilgan texnikalarning integratsiyasi kasbiy kompetensiyalarni sezilarli darajada yaxshilashga yordam beradi. Tadqiqot hamkorlik, interaktiv platformalar va guruh loyihalaridan foydalanishning ta'lim jarayonining motivatsiyasi sifatiga ijobiy ta'sirini aniqladi.

Ishning amaliy ahamiyati pedagogik ta'lim universitetlarda o'quv dasturlarini modernizatsiya qilish uchun olingan tavsiyalardan foydalanish imkoniyatidir. Taklif etilayotgan uslubiy sxema innovatsion ta'lim muhitini samarali loyihalashtirish va amalga oshirishga qodir o'qituvchilarni tayyorlash sohasidagi keyingi ishlanmalar uchun asos bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, tadqiqot raqobatbardosh mutaxassislarni shakllantirish uchun muhim bo'lgan pedagogik amaliyotga raqamli texnologiyalarni joriy etishda tizimli yondashuv zarurligini ta'kidlaydi.

Aniqlangan cheklovlarga qaramay, topilmalar uzoq muddatli kuzatish va ishtirokchilar namunasini kengaytirishga e'tibor qaratgan holda tadqiqot dasturini yanada rivojlantirishga umid qilish imkonini beradi. Kelajakdagi tadqiqotlar istiqbollari innovatsion usullarning pedagogik tayyorgarlik sifatiga uzoq muddatli ta'sirini o'rganishga va ta'lim jarayonlarini zamonaviy dunyoning o'zgaruvchan sharoitlariga moslashtirishga qaratilgan. Shunday qilib, ish kelajakdagi o'qituvchilarni tayyorlashda yangi paradigmani shakllantirishga hissa qo'shadigan kollaborativ ta'lim tamoyillarini nazariy tushunish va amalga oshirishga katta hissa qo'shadi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Bekbagambetova Jansaya Ruslanovna (2024). Tarbiya darolarida o'quvchilarning kolloborativ ko'nikmalarini rivojlantirishning mohiyati. *Преимущества и проблемы использования достижений отечественной и мировой науки и технологии в сфере иноязычного образования*, 1(1), 197–200. извлечено от <https://inlibrary.uz/index.php/field-foreign-education/article/view/32569>.
2. Rasulova Zilola Durdimurotovna. Hamkorlikda o'qitish texnologiyasidan foydalanib talabalarda kreativ sifatlarini rivojlantirish // 29-to'plam mart 2024: <http://www.pedagoglar.org/>.
3. Rasulova Zilola Durdimurotovna (2021). Hamkorlik texnologiyasiga asoslangan ta'lim jarayonini tashkil etish. *Scientific progress*, 2 (6), 964-971.
4. Dillenbourg, P. (1999). *Collaborative Learning: Cognitive and Computational Approaches*. Oxford: Elsevier.
5. Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4–14.
6. Felder, R. M., & Brent, R. (2009). Active learning: An introduction. *ASQ Higher Education Brief*, 2(4), 1–5.

7. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher*, 38(5), 365–379.
8. Выготский, Л. С. (1978). Мышление и речь. М.: Издательство «Психология».

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 4 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).